

Forkvinnufrágreiðingin
til aðalfundin á Grækarismessu, 12. mars 2011

Inngangur

Hálv öld er runnin og okkara felag er nú fimti ung ár. Hjartaliga til lukku øll tit sum hava verið og eru limir Starvsmannafelagsins. Tað eru vit øll, limirnir, ið eru felagið og uttan limir onki felag. Mangt er hent hesi 50 árin, sum blaðið hesuferð er merkt av. Hesin aðalfundur er tiskil tann “hálvtrýssinstjúgundi.”

Sum avgjørt í 2007 verða nevndarlimir valdir fyri trý ár í senn og formaðurin ella forkvinna fyri fýra ár. Í ár er aftur nevndarval á skránni. Trý fólk vilja taka á seg ábyrgdina at manna teir tveir sessirnar í nevndini. Í Starvsblaðnum eru teirra greinar, ið lýsa, hvat tey vilja virka og stríðast fyri. Eg ynskji øllum trimum eydnuna góða tann 12.03. Skipað verður so fyri, at eisini ber til at brævatkvøða. Atkvøðuseðil fæst við at venda sær til skrivstovu felagsins og fáa hann útflyggjaðan ella sendan.

Tað er nú vorðin siðvenja, at vit hava ein gest við á okkara aðalfundi. Í ár bjóða vit “The Grand Old Lady” í føroyskum fakfelagspolitikki, Ingeborg Vinter, hjartaliga vælkomnari. Ingeborg Vinter hevur boðað frá, at hon stillar ikki uppafur, tá teirra aðalfundur verður hildin seinni í mánaðinum. Hon hevur í mong, mong ár staðið á odda fyri føroya stórsta fakfelagi og hevur sett ein varða eftir seg í føroyskari fakfelagssøgu. Ingeborg hevur fingið fríar hendur at hugleiða og gleða vit okkum til framløguna.

Almennar viðmerkingar og politiska støðan

Árið herheima hevur enn einaferð verið merkt av skerjingum og at hallið á fíggjarlógini skal hvørva fyri einhvønn prís. Eisini døpru hendingarnar, at Eik fór av knóranum í oktobur og Faroe Seafood í desember hava lagt sína køvandi hond á árið, ið farið er aftur um bak.

Sparingar hava verið framdar innan so at siga øll øki. Útgangsstøði fyri sáttmálasamráðingunum var null-vøkstur, og ovurhondsstóru politisku tiltøkini, sum bíða eftir einari loysn, eru eisini merkt av, at nullið ræður. Her hugsi eg eitt nú um skúlaverkið, kommunureformin, bústaðarpakkan, og reformar innan fiskivinnu- og almannaøkið.

Skerjingar hava rakt fleiri av limum okkara í almenna geiranum.

Hetta eru øll starvsfólk við hollari vitan og mong við drúgvum royndum, ið hava tænt Føroya fólki væl. Avleiðingin av førda politikkinum er versnandi tænaustøði, størri niðurslíting, færri inntøkur og eisini at inntøkukeldur verða turrslagdar.

Sum vit søgdu í sambandi við samráðingarnar, so er tað eitt politiskt val at miðja eftir, at hallið á fíggjarlógini skal vera null í 2015. Hetta politiska valið hevur avleiðingar við sær fyri fólk, sum her býr. Heldur enn at arbeiða okkum burturúr kreppuni gerast alt fleiri arbeiðsleys. Vit ynskja øll, at brúka okkara arbeiðsevni og at kenna, tað er tørvur fyri okkum á arbeiðsmarknaðinum. Tað er ein dyggur smeytur fyri øll, at missa sítt starv, m.a. tí okkara samleiki er so knýttur at tí at hava eitt starv. Tí eru avleiðingarnar av at fólk gerast arbeiðsleys bæði stórar fyri tann einstaka og so sanniliga eisini fyri samfelagið.

At stremba eftir eini null-loysn í 2015 fer at verða dýrt fyri samfelagið og tí er okkara inniliga áheitan á okkara fólkavaldu, at visión null verður slept. At undirskotið á fíggjarlógini eigur at



tálmast og niðurlagast er sjálvsagt, tó ikki sum ein vísi n í sjálvum sær, uttan at taka atlit til menniskjaligu avleiðingarnar og samfelagsavlei ingar, livikorini og t nastust ði .

  l tuni eru færri l ntakarar triðja árið   r  .   2010 vóru 23.933 l ntakarar. Hetta eru st vliga 400 færri enn   2009 og svarar minkingin til 1,7%. Flest l ntakarar vóru   2007, og síðan t  hefur verið minking hv rt  r, og nú eru n rum 2.000 færri l ntakarar.

Tað stundar m ti vali og tað er farið at merkjast   politisku flokkunum.

  seinasta lagi   januar 2012 verður valið. Samgonguflokkarnir hava ikki bara verið samdir um politikkin og eitt val    rti  hefur mangan ligið   luftini. T  enn eru A, B og C ein samgonga.

Eisini innanflokks hava verið remlingar og  tmeldingar, ið vísa, at fólk ganga ikki   takt.

Veljarakanning fyri kortum vísti, at Sambandsflokkurin hevði fingið eitt rimmarval, um val var n , og at Javnaðarflokkurin hevði verið fyri stórum bakkasti. N r valið verður, vil tíðin vísa. Vit ynskja okkum at bleytu virðini koma   dagsskr  og fáa eitt veruligt innihald, so nýggja “Visi n Null   2015” aftur kann broytast til “Heimsins besta samfelag   2015”

Einskiljingar og almenn partafel g

Eisini   2010 skuldu okkara limir hjá almennu partafelagnum upplivað at verða rakt av skerjingum.

Posta hefur latið fleiri posth s aftur um  rsskifti  2010/2011.

At lata posth s aftur l    kortunum, t  l gtingi  t k ta lagnu avgerð at einskilja Postverk Føroya og gera tað til eitt alment partafelag   2005.

Tr gv starvsfólk, ið hava t nt Postverkinum   fleiri  r, eru upps gd hesi árini og fleiri eru eisini farin meira ella minni sj lvbo in.

F ggjarligt hall hefur verið h vu sgrundgevingin fyri uppsagnunum. Dalandi postmongd og inntøkur.

Sum vit áður hava víst  , so er ors kin til at inntøkurnar eru alsamt minka ar, eftir okkara tykki, ikki bert vegna fall   postmongd og heimskreppu annars. Tað hefur eisini verið tekin um manglandi visi nir og nýhugsan. At troyta alternativar m guleikar og taka starvsfólkini við upp  r  .

Seinaparts tberingina hava vit roynt at barst ímóti. Men hetta hefur leiðslan hildið rimmarfast um, t  tað skal eitast at  kja um t nastuna. Heldur hava hesar umleggingar vi f rt versnandi tænastu og arbei svi urskifti fyri starvsfólkini.

  semjuni 22.12.2010 er avtalað, at  tberingarskipanin skal endurskoðast. Hetta er eitt stig   leiðin at tryggja at starvsfólkini verða veruliga h yr  og tikin við upp  r   og er okkara v n, at eitt úrslit verður nýtt, sum gagnar okkara limum og sum eisini verður til frama fyri  tberingina   Føroyum yvirhøvur.

Stj raskifti var   Posta   heyst og tað er ongin loyna, at meira r  er   stovninum nu enn seinnu árini. Tað er so umráðandi at starvsf lkatrivna ur hefur h gstu r dfesting. Starvsmannafelagið fer framhaldandi at hava eitt t tt samskifti við tr manna nevndina   Posta, so vit eru við til at tryggja, at limir okkara eiga so g   arbei svi urskifti sum tilber   stovninum.

Føroya Tele framdi eina h pupps gn   novembur 2008. Og   heyst so hendi tað aftur.

Mikumorgunin 20.10. fingi fleiri av limum okkara umframt onnur uppsagnarskriv handa .

Ikki t    f ggjarst  an   Føroya Tele er ring. Nei, grundgevingarnar vóru, at  kta kappingin og krøvini fra kundum um kappingarf rari prísir, gj rdu tað neyðugt at senda starvsfólkini til h s.

Ringt er at skilja, at tað skuldi vera alney ugt hjá almenna partafelagnum at siga fólki  r starvi, t  tað ikki veruliga sansar at. Tingast var eisini   fleiri dagar við leiðsluna   FT, at finna  dra m guleikar enn uppsagnir. Fólk fara frá við nat rligari fr gongd og tað er eitt st  ugt flow av



starvsfólki í leypi av einum ári. Leiðslan boðaði frá, at tey høvdu tikið atlit til slík viðurskifti og at annars høvdu fleiri fólk verið uppsøgd. Tó als ikki gjørt í nóg stóran mun, er okkara meining. At tað loysir seg at tingast, er altíð ein sannroynd, tó fingur vit ikki leiðsluna at ganga frá at siga starvsfólki upp. Okkara vón er, at hetta var seinasta uppsagnarrundan á Føroya Tele og at framtíðar tillagingar verða framdar skynsam og við neyvum atlit til vanligar fráfaringar og broytingar.

Leggjast kann afturat, at vit ferð eftir ferð hava heitt á myndugleikarnar, bæði við brøvum, á fundum og umvegis miðlarnar, at tryggja, at fyrisitingarlógin skal vera galdandi fyri almennu partafeløgini, sum vit meta er ein sjálfvfygja. Starvsfólkini hava mist hesa trygd, og tað er ikki rætt, at tey, ið framvegis starvast á arbeiðsplássum landið varar av, missa síni rættindi. Hetta kann politiski myndugleikin tryggja, um bert viljin er til staðar.

At starvsfólk eru fyri hesum mismuni kann als ikki góðtakast.

Kringvarpið

Í desember mánaði 2008 fingur sje av limum okkara, ið hava starvast í Kringvarpinum í mong ár - summi ein mansaldur, hoyringsskriv um uppsøgn. Orsøkin skuldi eitast at vera sparingar.

Bæði starvsfólkini sjálvi, álitisfólkini og vit sum felag átalaðu hvassliga mannagongdini í hesum máli, ið als var røtt og sømulig.

Sum kunnugt, so var tann eina uppsøgnin ógildað, vegna tess at haldgóð grund ikki var fyri uppsøgnini og viðkomandi fór aftur í starv sítt. Og tað kundu øll bert frøast um.

Hinar uppsagnirnar staðfesti Mentamálaráðið og kærdu vit alt fyri eitt til Løgtingsins Umboðsmann. Vegna gegnstrupulleikar kundir Løgtingsins Umboðsmaður ikki viðgera málini og blivu tey tí send danska umboðsmanninum.

Tað gekk long tíð, eftir at kæran bleiv send til Danmarkar, til niðurstøðan kom í heyst.

Fólkatingsins umboðsmaður, Hans Gammeltoft-Hansen, hevur staðfest uppsagnirnar av hinum seks limum okkara.

Sjálvsagt eru hvørki felagið ella limir okkara nøgd við avgerðina, men er hon tikin til eftirtektar.

Í mong ár hava setanarviðurskiftini hjá fleiri av starvsfólkunum í Kringvarpinum verið fløkjaslig. Fólk eru sett í starv, uttan hesi eru lýst leys, sum bæði sáttmáli og almenni setanarpolitikkurin ásetir. Samrøður hava verið og skriv eru send leiðsluni at fáa setanarviðurskiftini hjá limum okkara í rættlag. Tað er alneyðugt, at hesi eru í lagi, so fólk vita hvat tey hava at halda seg til og ikki kenna seg ótrygg.

Og at størvini í almenna Kringvarpinum verða lýst leys, er sjálvsagt.

Føroya Landsbókasavn

Í heyst fór landsbókavørðurin úr starvi. Ikki góðviljað, men tað var neyðugt og Mentamálaráðið hevur tikið vánaligan trivnaðin á Landsbókasavninum í álvara.

Starvsfólkini á Landsbókasavninum høvdu tá longu í langa tíð liðið undir tvørrandi leiðsluførleika og framferðarhátti hjá viðkomandi.

Tey hava bæði sjálvi og saman við felagnum roynt at fingið broytt viðurskiftini á ein konstruktivan hátt. At eitt leiðaraskifti mátti til, var greitt fyri rúmari tíð síðani. Tá álitid á, at tilber at broyta gongdina og at viðurskiftini fáa eina munagóða vend, fer fyri bakka, tá vendist sjálvdan aftur.

At starvsfólkini veruliga blivu hoyrd og avvarandi myndugleiki tók tey neyðugu atlitini hevur skapt gróðrabotn fyri at Landsbókasavnið aftur er eitt áhugavert og gott arbeiðspláss.



Tað starvsfólkini á Landsbókasavninum hava upplivað, er tíverri einki eindømi. Tað er ongin loyna, at vit hava tikið fleiri mál upp og arbeitt við viðurskiftum og leiðslum, har tvørrandi leiðsluførleikar og innlivingarevni hava stóra ávirkan á trivnaðin hjá limum okkara.

Ein leiðsla, ið lurta, tekur starvsfólkini við uppá ráð, leggur dent á opinleika, dialog og samstarv, fær starvsfólkini at trívast og mennast.

Vit eru til arbeiðis triðingin av degnum og trivnaðurin í starvinum er grundleggjandi, og eisini fyri hvussu vit hava tað eftir arbeiðstíð.

Almenna fakfelagssamstarvið

Í februar mánaði 2009 vóru nevndirnar í øllum fimm feløgnum: Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Føroya Lærarafelag, Føroya Pedagogfelag, Havnar Arbeidskvinnufelag og Starvsmannafelagnum savnaðar á Hotel Hafnia á skeiði.

Málið var at seta út í kortið um og hvussu samstarvið skuldi ítøkiligast og at vit finga avtalu um leistin. Úrslitið var ein avtala og henda bleiv lögð fyri aðalfundi og tóku limirnir undir við hugsjónini, at tað er neyðugt at samstarva og leggja orkuna saman at náa størri málum og gagnnýta tilfeingið vit eiga.

Á felagsfundi í januar 2010 varð avtalan endurskoðað og tillagað og endaliga undirskrivað.

Vit hava regluligar formansfundir eina ferð um mánaðin. Nevndirnar fast tveir felagsfundir um árið. Sáttmálasamráðingarnar í 2010 hava bara styrkt samstarvið. Bæði at samráðast saman og so mongu initiativini so sum lýsingarherferðin, greinaskrivning, heimasíðan osfr. hava prógvað, at tað ber til at náa so nógv meira við at leggja orkuna saman.

At Fakfelagssamstarvið er eitt aktiv, er onki at ivast í, og tað fer bara at mennast fram yvir.

Nærri verður greitt frá samstarvinum og ætlanum á aðalfundinum.

Eftirlønin

Vit bíða enn. Eftirlønareformurin, ella pensiónsnýskipanin, sum heitið er í dag, átti at verið komin í gildi um ársskiftið 2010/2011

Enn bíða vit.

Hvussu ofta málið hevur drigið út, er torført at fáa greiðu á, og nú eitur dagurin 01.01.2012

Vit fáa at síggja, hvussu leikur fer og um dagfestingin heldur hesu ferð.

Vit í Fakfelagssamstarvinum hava brúkt serfrøðingahjálp í málinum og hava verið til allar teir kunnandi fundir Fíggjarmálaráðið hevur skipað fyri. Vit hava sett spurningar, sent skrivlig tilmæli og víst á viðurskifti, vit meta neyðug at taka atlit til.

Millum annað er tað avgerandi fyri okkum, sum áður greitt frá, at uppspardu virðini undan skeringsdegnum verða viðfarin eftir gomlu reglunum. Tað vil siga, at um limir felagsins ynskja tað higartil uppsparda útgoldið sum kapitalútgjald, so verður tað kapitalútgjald við 35% í skatti og ikki ratur ella lívrenta. Hetta kunnu fólk tó velja, alt eftir hvat hóska best til tørvin hjá tí einstaka.

Og vit hava fingið lovað, at tað higartil uppsparda verður viðfarið eftir gomlu reglunum

Eisini varð sagt, at tað hevði verið ognartøka, um fólk vóru tvungin at góðtaka at higartil uppspardu virðini skuldu bítast eftir ætlandi komandi leisti.

Leisturin, ið pensiónsnýskipanin leggur upp til, er eitt býti, ið væntandi fer at loyva, at í mesta lagi 10 % verður eitt kapitalútgjald og av hesum verður rindað 45% í skatti, í minsta lagi 50% verður lívrenta og í mesta lagi 50 % sum ratuútgjald yvir 10 ár.



Samlagstryggingin

Aðalfundur Samlagstryggingargrunnsins verður, sum vanligt seinnu árinum, hóskvöldið eftir aðalfund felagsins, tað vil siga 19.03. í høllum felagsins í J. H. Schrøtersgøtu.

Í tráð við avgerð á aðalfundi fyri nøkrum árum síðani legði nevndin fram frágreiðing og tilráðing fyri aðalfundin um hvussu m.a. lokaupphæddin eigur at skipast framyvir. Aðalfundur grunnsins tók undir við hesi tilráðing og mælti tískil nevnd felagsins at taka undir við tilráðingini.

Á nevndarfundi er síðani staðfest at fylgja tilmælinum og hetta inniber at lokaupphæddin verður niðurlagað yvir eitt longri tíðarskeið.

Avgerðin merkir eisini at gjaldið til grunnin lækkar úr 1½ % niður í 1 %. Og henda lækking hevur virknað frá 01.01.2011 at rokna.

Hóast gjaldið er lækkað, so er samlagstryggingin styrkt, m.a. við hjúnafelaga/samlivaradekningi, ið merkir, at missir limur makan, fær limur útgoldið helvtina av egnu lívstryggingarupphæddini.

Vit eru enn í tingingum við tey, ið bjóða út samlagstryggingar herheima. Málið er áhaldandi at betra um tryggingar vit hava.

ALS

Á sumri 2009 hendi stór broyting í útgjaldinum frá ALS.

Áður fingur arbeiðstøk í mesta lagi 80% av eini arbeiðarløn, og er gjaldið hækkað til 80% av tíni egnu løn við einum hámarki á kr. 20.000,- fyrsta árið. Útgjaldið lækkar so til 75% árið eftir. Dagatalið er samstundis skorið nakað.

Avgjørt ein stórir bati hjá teimum mongu, ið hava mist síni störv. Í dag er tað ikki eins stórir fíggjarligur smeytur at gerast arbeiðsleysur. Tó, tað at missa starvið, verður fyri tann einstaka altíð ein stórir smeytur.

Arbeiðsloysið er vaksið nógv seinastu árinum og um ársskið fingur fleiri enn 2000 útgjald frá ALS.

Fleiri menn enn kvinnur eru tøk á arbeiðsmarknaðinum og nógv tey flestu hava ikki útbúgving.

At Fiskavirking fór av knóranum í desember hevði við sær, at fleiri hundrad fólks gjørdust arbeiðsleys. Hetta eru ræðandi tøl og aftanfyrir tølini eru lagnur, fólks, ið brennandi ynskja at sleppa í vinnu aftur sum skjótast.

Eitt av stóru vandamálunum er eisini, at tey ungu eru hart rakt av arbeiðsloysinum. Fleiri teirra skulu út á arbeiðsmarknaðin fyri fyrstu ferð, og tær royndir tey gera sær, fáa ávirkan á teirra álit á samfelagið og teirra áskoðan á seg sjálvi.

Fyri okkum menniskju er so umráðandi at kenna at pláss er fyri okkum í samfelagnum og tørvur á okkara arbeiðsmegi.

Arbeiðsloysið millum manna skal takast í stórsta álvara og í niðurgangstíðum má tað almenna seta gongd á virksema at basa gongdini. Heldur enn at byrgja uppfyri og seta gongd á, síggja vit dagliga skerjingar í almenna geiranum og økta arbeiðsloysið tænar avgjørt ikki samfelagnum.

Vit hava áður víst á, at tað eru fáir lærlingar, ið fáa lærupláss hjá tí almenna og kommununum og her er ein av møguleikunum at seta inn.

ALS er flutt í nýggj hølir og búleikast nú á Tinghúsvegnum í Havn.

ALS-stýrið hevur skotið upp, at settur verður á stovn arbeiðsmarknaðardepil, sum skal hýsa øllum teimum økjum, sum vara av og taka sær av arbeiðsmarknaðarmálum. Vit meta hetta skilagott og taka undir við hesum, ikki minst út frá tí grundgeving, at arbeiðsmarknaðurin kann skapa eitt týðningarmikið felagsforum, har vitan og tilfeingið annars verða gagnnýtt á besta hátt.

Ein sokallað “politisk avgerð”, ið vit hava sæð alt ov mangar av, bleiv tikin móti sumri í fjør. Hesu ferð bleiv øll umsiting av Barsilsgrunninum lögð til TAKS at umsita. Onkur helt ivaleyst, tað var undrunarvert at Starvsmannafelagið skuldi geva ilt av sær, tí í hesum føri blivu starvsfólkinum okkara



limir. Tað er tó hátturin í sjálvum sær, vit klandra. Hetta at avgerðir verða tiknar, uttan at kanna fyrimunir og vansar og uttan hoyring. Hetta er ein politiskur óskikkur, ið má basast og ongantíð ov skjótt. Vit liva í einum framkomnum samfelagi og tað eigur og skal vera skil í avgerðum, ið tiknar verða. Tað er ikki í lagi, at vit skulu kunna seta spurnartekin við avgerðirnar, hvørt tær eru tiknar m.a. fyri at styrkja møguleikan fyri egnum afturvali.

At stovnar verða lagdir aðrastaðni enn í Havnini er sjálvsagt. Tó er ikki í lagi, at flyta og broyta við tí sum endamáli í sjálvum sær.

Og júst í hesum føri, so var tað eitt bakkast fyri ætlanirnar hjá bæði løntakarafeløgum og arbeiðsgevarafeløgum at fáa í lag ein veruligan arbeiðsmarknaðardepil, og politiski myndugleikin ómakaði sær ikki at hoyra partarnar á arbeiðsmarknaðinum.

Sáttmáli fyri sjúkraflutningsstarvsfólkini - og fasti gerðarætturin

Sáttmalin millum Fíggjarmálaráðið og Havnar Arbeiðsmannafelag varð uppsagdur pr. 1. apríl 2009. Tá hetta var greitt, kravdu vit aftur tingingar. Málið endaði í fasta gerðarætti, tí sluppu vit ikki at tingast um sáttmála, so høvdu starvsfólkini gjørt heilt greitt, at tey lögdu arbeiðið niður.

Lønardeildin í Fíggjarmálaráðnum legði málið fyri fasta gerðarætt sum skundmál, og úrskurðurin var tann, at Starvsmannafelagið, eins og Havnar Arbeiðsmannafelag høvdu samráðingarrætt.

Vit bjóðaðu Havnar Arbeiðsmannafelag á fund at samskipa krøv, men tíverri uttan aftursvar. Og felagið møtti ikki upp til fundar í Fíggjarmálaráðnum og tískil blivu tað bara vit, Starvsmannafelagið, ið hava samráðst um nýggjan sáttmála.

Tað gjørdist greitt stutt undan jólum í 2009, at partarnir ikki kundu koma ásamt um sáttmálan og tískil var semja um at heita á semingsfólk. Primo januar 2010 byrjaðu semingsmenninir, Alfred Petersen og Jógvan Amonson semingstilgongdina. Sjálf semingin var á Hotel Føroyum og kundu teir ikki leggja semingsuppskot fyri partarnar fyrra semingsumfarið og tí valdaði sáttmálaloyssið.

Vit valdu at lýsa verkfall fyri allar limir okkara, ið starvast hjá Sjúkraflutningstænastuni, tá vit høvdu hildið fund við limirnar. Hetta var mánadag, dagin eftir at semingsmenninir máttu ásanna at teir ikki kundu leggja eitt semingsuppskot fram, sum partarnir kundu góðkenna.

Vit høvdu ikki meira enn lýst verkfallið, so var boð eftir okkum frá fasta gerðarættinum.

Lønardeildin ætlaði at fáa gerðarættin at ógilda verkfallið, tí tað skuldi ikki vera nøktandi fráboðað og at tað var fráboðað við ov stuttari freist.

Úrskurðurin hjá fasta gerðarætti var tann, at verkfallið var heimilað stríðsstig, men fráboðað við ov stuttari freist. Øll fakfeløgini, bæði á almenna og privata arbeiðsmarknaðinum, vóru púra samd um at gerðarætturin var farin út um sínar heimildir, at hann yvirhøvur segði úrskurð um freistir.

Vit hava onga fráboðanarfreist, so einfalt er tað. Vit standa øll saman um hetta álvarsmál. Málið bleiv seinni kært og hevur fasti gerðarætturin avgjørt, at málið er av slíkum prinsipiellum slagi, at tað verða allir átta dómamar, ið skulu døma í málinum. Væntandi kemur málið fyri í vár, 2011.

Úrskurðurin viðfórði eisini, at fakfeløgini settu niður ein bólk at endurskoða viðtøkurnar fyri fasta gerðarættin. Misnøgdin við úrskurðin hjá gerðarættinum var so stór, at feløg umhugsadu at siga upp avtaluna um FG.

Endamálið við bólkinum var at lýsa tey viðurskifti, vit vóru ónøgd við og hvørjar batar og broytingar, vit mettu neyðug. Meira verður um málið á aðalfundinum.

Eftir eitt rættuliga drúgt verkfall, ið rakti heilsuverkið meint, og enn eina semingsroynd, ið kundi miseydnast, skrivaðu partarnir undir nýggjan sáttmála 20. februar 2010.

Vit fingur ein sáttmála, ið er ein veruligur bati hjá limum okkara. Serliga princippið, at starvsfólkini vórðu flokkað eftir arbeiðsinnihaldi og ábyrgd og fingur aldurstig at ganga var eitt av okkara aðalmálum og hetta vunnu vit.



Starvsblaðið, ið kom út í juni 2010, hevur fleiri greinar um Sjúkraflutningstænastuna.

Sáttmálasamráðingar

30.11.2010 varð semja undirskrivað av øllum fimm feløgnum í Fakfelagssamstarvinum øðrumegin og Fíggjarmálaráðnum og Kommunala Arbeidsgevarafelkagnum hinumegin.

1 % í lønarhækking og 3 mánaðir afturat í uppsagnarløn til álitisfólkini varð úrtøkan hesu ferð.

Sjálv havi eg ikki upplivað slíkar samráðingar áður og kendist mangan sum at vaða í siropi.

Úrslitið hevur uttan iva skula sodnast hjá fleiri, tí eitt prosent er ikki nógv at skriva heim um, tað eru vit fullgreið yvir og samd um. Tó er hetta eina prosentíð meira enn nullið og fyra prosent hægri enn afturberingin á trý prosent, ið arbeidsgevarin kravdi.

Og jú, tað er ómakin vert at kvinka lønina við einum prosentí, um vit vita, at hetta var frægasta úrslitið, ið kundi fáast á hesum sinni og við teim fortreytum, vit samráddust undir.

Avtalan, ið Fakfelagssamstarvið hevur skrivað undir, er á leið sama úrslit verkafeløgini fingur fyrra árið av teirra 2-ára sáttmála. At fáa á leið sama úrslit við einum 1 ára sáttmála er ikki einfalt og tað er ikki lætt hjá arbeidsgevaranum at svølgja - eisini sæð í ljósinum av, at lønarniðurskurður ella lønarsteðgur var ófrávikiligt krav frá arbeidsgevaranum.

Ein stuttur sáttmáli merkir samstundis, at um fáar mánaðir skulu vit aftur til samráðingarborðið. 1. apríl kann sáttmálin sigast upp aftur og so eru seks mánaðir at samráðast í.

Fakfelagssamstarvið hevur staðið sína fyrstu veruligu roynd og at tað altíð loysir seg og er ein stór styrki at standa saman, er enn einaferð prógvað.

Tær royndir, feløgini hava gjørt sær, eru týðningarmiklar og verða eftirmettar og brúktar konstruktivt, nú komandi samráðingar verða lagdar til rættis.

22. desember varð semja undirskrivað millum Starvsmannafelagið og Føroya Arbeidsgevarafelg viðvíkjandi Føroya Tele og Posta.

Semjan byggir á sama karm verkafeløgini fingur í mei 2010 og var hesin 3,62 % yvir tvey ár.

Fyrsta januar 2011 hækkar lønin 1,25 % og komandi ársskiftið hækkar lønin 2,37 %

Vit harmast, at ásetingin um 3 mánaðar eyka uppsagnartíð til álitisfólkini ikki vann frama. Sjálvsagt kravdu vit hesar sømdir, tó var ikki gjørligt at fáa tær við á hesum sinni. Kravið bleiv greitt avvíst.

Vit fingur bøtt ásetingina viðvíkjandi eftirsítilønini og eisini gjørt avtalu um endurskoðan av seinnapartsútberingin á Posta.

Semjan liggur á heimasíðuni.

Á aðalfundinum verður nomið við samráðingarnar, ið verið hava.

Nevnd og umsiting á vitjan kring landið

Síðani á vári 2009 hava vit verið á vitjan kring landið og eru skjótt tvey ár liðin, síðani vit vitjaðu fyrsta økið. Ætlingin var, at vit skuldu verið komin runt, innan tvey ár vóru liðin. Tó, um rundferðin verður annað ella triðja hvørt ár í fastari legu, so er ikki av leið.

Enn manglar okkum at vitja í Streymoyinni og verður hetta í vár. Vit meta tað av stórum týðningi, bæði fyri okkum sum nevnd og umsiting, og fyri limir okkara, at vit m.a. kunnu seta andlit á hvønn annan, og at vit á henda hátt kenna okkum tættari hvørjum øðrum.

13.04.2010 var so túrurin komin til okkara vitjan í Vágum.



Sum allastaðni, vit eru komin á gátt, vóru vit sera væl móttikin har vesturi. Vága kommuna, Skipaefirlitið, Sørvágs kommuna og Vága Floghavn vóru tey arbeiðspláss, vit náddu á hesum sinni. Seint seinnapartin var viðtala á Hotel Vágum og seinni eisini kvøldseta, har Holgar Jacobsen setti dóm á við sínum tónleiki og John Kjær hevði framløgu um eftirlønarviðurskifti og samlagstrygging felagsins.

Fyri nøkrum døgum síðani, 09.02.2011 vóru vit á vitjan í Sandoyinni. Vit tosaðu við limir felagsins umborð á Teistanum, í Telebúðini í Skopun, á Posthúsinum á Sandi, Kunningarstovuni á Sandi, í Rúsuni í Skálavík og við húsavørðin í Skálavík.

Um kvøldið var hugnalig kvøldseta í summerhúsum felagsins í Skálavík og aftur hesuferð var tað John Kjær, ið hevði áhugaverda framløgu viðvíkjandi tryggingarviðurskiftunum.

Okkara fatan er, at vitjanirnar hava verið jaliga móttiknar av limunum. Vit eru sera glað um bliðskapin, okkum hevur verið sýndur allastaðni, vit hava vitjað. Takk fyri tit øll og vit gleða okkum til framhaldandi at vitja kring landið.

Bygnaðarbroytingar

Sum kunnað um fleiri ferðir áður, so meta vit tað neyðugt at skipa felagið betri innanhýsis.

Ein arbeiðsbólkur hevur arbeitt við málinum í longri tíð og er eisini settur fylgibólkur at sparra við og leita ráð hjá.

Tað er mest sannlíkt, at bólkað fer at verða eftir yrkjum.

At skapa fora har dentur verður lagdur at menna og fáa størri fokus á yrkini, meta vit gongda leið.

Enn er arbeiðið tó ikki komið á mál og fleiri móguleikar eru at menna bæði yrkini og kanska eisini skapa móguleikar at styrkja samanaldið og felagsandan í økjum kring landið.

Nærri verður at frætta á aðalfundinum.

Álitisfólkaval

Í heyst verður aftur álitisfólkaval. Talið á álitisfólkum er útvið 130 og seinnu árinum hevur talið á nývaldum ikki verið stórt, á heysti 2009 umleið 25%, og tað fegnast vit um.

Vit leggja alstóran dent á og stóra orku í at menna álitisfólkaskipanina.

Sum undanfarin ár, so verður skipað fyri grundskeiðum í 2012. Tað verður nærri at frætta, tá hesi eru fingin í lag.

Onnur fakfeløg hava eisini víst áhuga at luttaka á okkara skeiðum og vóru umboð fyri annað felag við á álitisfólkaskeiðnum í fjør og hetta eydnaðist væl.

Annars hava vit í Fakfelagssamstarvinum eisini avtalað at samstarva um álitisfólkamenning.

Álitisfólk hava saknað at hildin verða onnur skeið, og á álitisfólkafundi fyri júl 2009, varð staðfest, at hetta serliga var í mun til tær truplu samrøðurnar.

Vit hava lovað, at vit skuldu skipa fyri slíkum skeiði og er hetta júst nú í stoyppisheiðini.

Tað áliggur okkum at virka fyri at ganga ynskjunum á møti og tað vilja vit sjálvsagt gera okkara til.

Lærlingaráðið

Í 2007 samtykti nevnd felagsins at skipa eitt lærlingaráð innan felagið. Hetta fyri at teir lærlingar, sum eru limir í felagnum, sjálvir hava ein pall at viðgera viðurskifti, sum hava teirra serliga áhuga - tað verið seg fakliga eins væl og fakfelagsliga.

Harafturat gav hetta lærlingum ein móguleika at koma saman til ymisk tiltøk.



Lærlingaráðið hefur virkað í 3 ár og tey hava tikið avbjóðingina í álvara og fingið væl av skafti. Nevndin fyri lærlingaráðið hefur gjørt eitt týðandi arbeiði at upplýsa og skapa karmar at betra um viðurskifti fyri lærlingar.

Vit meta arbeiðið hjá lærlingaráðnum týðningarmikið og mennandi fyri bæði lærlingarnar sjálvar, teirra starvsviðurskifti og avgjørt eisini fyri felagið og tí harmar tað nevnd og umsiting, at avgerð mátti takast í 2010 at leggja ráðið stilt. Undirtøkan var blivin ov lítil seinastu tíðina og var hetta orsøkin.

Vit takka teimum, ið hava mannað ráðið fyri teirra ídnið hesi árin og vónin er, at Lærlingaráðið kemur á føti aftur sum skjótast.

Starvsblaðið - heimasíðan

Starvsblaðið er týðandi partur av kunning felagsins. Blaðið kemur út eina ferð um ársfjórðingin. Tað kom út fimm, seks ferðir fyri nøkrum árum síðani. Hetta bleiv broytt, so vit í dag hava eitt størri blað við fleiri greinum hvørja ferð. Framvegis er endamálið at blaðið er so viðkomandi og upplýsandi sum gjørligt. Eftir okkara meting hepnast hetta rímliga væl og sjálvsagt er framhaldandi menning málið.

Rit og Ráð við Torfinni Smith er holli samstarvsfelagin í arbeiðnum við Starvsblaðnum.

Í skrivandi løtu verður arbeitt ítøkiliga at menna tíðindaflutningin á heimasíðuni.

Vit hava sett starvsfólk í eitt fyribilsstarv, hálva tíð, at arbeiða við menningini av heimasíðuni og eisini einum lýsingarátaki, nú felagið verður fimti.

Ikki sørt av rumbli bleiv í miðlunum um hesa starvssetan. Vit valdu heldur at seta viðkomandi í eitt fyribilsstarv enn bert sum freelancefólk. Starvið er sett í seks mánaðir frá 01.12.2010 at rokna.

Um nevndin metir, at tørvur verður fyri at seta fólk í hetta starvið framyvir, so verður tað sjálvsagt lýst leyst.

Síðan fer nú at broyta skap og ætlingin er avgjørt, at hon skal verða nógv virknari á fleiri økjum. Hetta er ein áhugaverd íløga fyri felagið og vóna vit sjálvsagt at limirnir fara at taka væl ímóti nýggju og áhugaverdu heimasíðuni. At hava eina virkna og viðkomandi heimasíðu, er týðandi táttur í kunningararbeiðnum hjá einum hvørjum og sjálvandi eisini hjá okkum.

Sum áður nevnt, so er eisini ætlingin at álitisfólkini skulu fáa atgongd til serligt, innanhýsis øki og verður hetta ein av fleiri broytingum.

Tað er eisini stór sannlíkindi fyri, at Starvsmannafelagið verður at síggja á Facebook í 2011. Vit vita, hvussu mong nýta sosialu netverkini og at tað eisini hefur týðning at vera sjónligur á hesum platformum.

Felagshølini

Hølini í J.H. Schrøtersgøtu eru sera nógv nýtt og umbiðin. Tey eru væl umtókt av limunum eins væl og mongum øðrum.

Her er nógv virksemi. Skeið, felagsfundir, ymiskar veitslur og hald. Barnadópar, føðingardagar, brúdleyp, konfirmatióinir, ervi og aðrar týðandi lottur í lívinum hava hølini verið karmur um.

Vit feignast um stóra áhugan at nýta hølini og at fólk eru glað fyri tey.

Atkomumøguleikarnir hjá fólki í koyristóli eru góðir, eftir broytingarnar, tá hurðarnar blivu breiðkaðar og kunnu øll nú veruliga gagnnýta høli okkara í kjallaranum. Tað er ein sjálvsagdur rættur at atkomumøguleikar eru í lagi. Enn manglar at fáa lyftu inni í húsunum. Nær hetta verður veruleiki er enn óvist. Vit hava tosað um at gera nakað við miðhæddina og loftið og verður hetta gjørt, er sjálvsagt at ein lyfta so eisini verður veruleiki.



Eisini garðurin sunnanvert húsini er sera væl umtóktur og er vakur at skoða bæði summar og vetur, vár og heyst.

Summarhúsini við Gjógv og í Skálavík

Sjálvsagt er fremsta uppgávan hjá Starvsmannafelagnum at tryggja limunum so góð lønar- og starvsrættindi sum tilber.

At eitt fakfelag eisini er virkið á øðrum økjum, soleiðis at limirnir veruliga merkja, teir eru í einum góðum felagsskapi, síggja vit eisini sum uppgávu hjá okkum sum fakfelagi.

Hetta kann vera á so mongum økjum. Sum t.d. at bjóða limum móguleika at nýta sína frítíð í spennandi og ørvísi umhvørvi, enn teir eru vanir við.

Tað er gott at kunna ferðast í egnum landi. Undirtøkan fyri summarhúsunum, vit framleiga við Gjógv, hevur verið sera góð, serliga summarhálvuna.

Avtalan við eiganar er endurnýggjað, so aftur í ár er høvi at gista í hugnaligum húsunum við Gjógv.

Tú ringir til felagið at umbiðja húsini. So verður kannað um tey eru tøk, tá tú ynskir. Eisini ber til at tú sjálv/ur kannar eftir á heimasíðuni. Ein kalendari, við litum, vísir hvørt húsini eru tøk ella ei.

Nú eru summarhús okkara í Skálavík tikið í nýtslu og var hetta í septembur í fjør.

Alskyns hentleikar eru í húsunum og tey eru snøgg.

Vit fegnast um at hetta gjørdist veruleiki. Húsini eru bæði umhvørvisvinalig og egnað til fólk, sum eru førleikatarnað.

Grundøkið átti Postfelagið og tá feløgini lögdu saman í 2007, var grundøkið við í samanleggingini.

Sjálvsagt skuldi hetta aktiv gagnnýttast og í dag stendur snotuligt summarhús á Oyrarvegi 13 í Skálavík.

Limirnir hava tikið serstakliga væl ímóti húsunum og fleiri hava verið og ferðast í Skálavík.

Longu nú februar mánaði er hálvrunnin, eru summarhúsini útleigað hvørt vikuskifti og eisini mangar dagar mitt í viku heilt til ultimo septembur mánaða. So ikki kann sigast annað enn, at nýggju summarhúsini eru “eitt hit”

Dansk Folkeferie

Tað eru eftirhondini fleiri ár síðani at Starvsmannafelagið gjørdi avtalu við Dansk Folkeferie, soleiðis at limir felagsins fáa avsláttur av teirra ferðatilboðum í Danmark og aðrastaðni. Tilboðini hava havt áhuga millum limir felagsins og verða brúkt. Vit minna á, at hesi tilboð framvegis eru galdandi. Meira er at lesa um tey á heimasíðuni.

Tilboð frá fyrítøkum til limir okkara

Vit hava lagt okkum eftir at útvega limum tilboð, eins og vit kenna tað frá øðrum londum.

Tað er eitt stórt tal av handlum, virkjum, matsstovum o.ø. vit hava sett okkum í samband við seinnu árin. Limaskarðin er stórur í føroyskum høpi og fleiri fyrítøkur hava verið áhugaðar.

Avtalan er, at limir okkara fáa avsláttur og fyrítøkurnar fáa ókeypis lýsing á heimasíðu okkara og hava eisini fingið lýsing av tilboðnum í Starvsblaðið.

Vit hava fleiri avtalur og eru tær at síggja á heimasíðuni.

Vit vita, at fleiri nýta móguleikan at fáa avsláttur av vørum og tænaðum. Hetta er lætt og ómakaleyst, tú vísir bara fram limakortið, tá rindast skal.

Nøkur hava vent sær til okkara, um tey ikki hava funnið ella fingið limakortið, og tað eru tit sjálvandi meira enn vælkomin at gera.



Norðurlandskt og altjóða samstarv

Starvsmannafelagið er limur í altjóða fakfelagsskapinum ISKA (Internationalen for Stats- och Kommunalanstallda) á enskum PSI, Public Service International. Tað eru eini 20 milliúnir limir í 640 fakfeløgum í 160 londum kring knøttin. Bæði forkvinnan og aðalskrivarin eru norðurlendingar, svenska Ylva Thörn og Peter Waldorf, ið var formaður í HK/Stat í Danmark undan valinum til aðalskrivara. ISKA/PSI varð sett á stovn í 1907.

Eisini í europeiska EPSU, European Public Servants United er felagið limur.

Í norðurlandskum høpi er felagið limur í trimum felagsskapum og einum tvørgangandi.

SUN (Service- och tjenestebenschens Union i Norden), er felagsins fyrsta norðurlandska samstarv, áður kallað DNF (Den nordiske funktionærsammenslutning). Forkvinnan hevur sætið í stýrinum. Nú hevur Noreg formansskapin, Norsk Arbeidsmandsforbund, og er Erna C. Hagensen forkvinnu tey 4 árinu.

Felagsskapurin er býttur upp í serligar arbeiðsøki/bransjur.

Í NTR (Nordisk Tjenestemands Råd) hava vit eisini umboðan og næstformaðurin situr í stýrinum og samskiparin í sekretariatinum.

Hesin felagsskapur umboðar fyrst og fremst fólk í kommunalum störvum. Felagsskapurin helt í 2009 sína árliku ráðstevnuna í Finlandi. Londini skiftast um at hava formansskapin eitt ár í senn.

Síðani 2007 hava vit eisini verið fullgyldugur limur í NSO (Nordiske Statstjenestemenns Organisation) og eru somuleiðis umboðað í hesum stýri. Forkvinnan í stýrinum og felagsskrivarin í sekretariatinum.

Eisini í NSO hava londini formansskapin eitt ár í senn. Eftir árliku ráðstevnuna, sum var í Finnlandi í august 2009, hava vit havt formansskapin í eitt ár og høvdu væleydnaða ráðstevnan herheima í august mánaði. Hetta var ein avbjóðandi uppgáva fyri okkum. Vit høvdu royndirnar frá NTR ráðstevnuni í 2009 og var hetta sjálvsagt ein fyrimunur.

Ráðstevnan fær nærri umrøðu í næsta broti.

NOFS, sum er norðurlandskur partur av EPSU og ISKA eiga vit eisini luttøku í. Hetta tengt at okkara limaskapi í NTR og NSO

Ráðstevnur

NSO ráðstevnan varð hildin herheima í døgnum 25. - 28. august. Starvsmannafelagið yvirtók formansskapin fyri NSO eftir ráðstevnuna í Finnlandi í august 2009. Landið, ið hevur formansskapin skipar eisini fyri árliku ráðstevnuni og tá ráðstevnan er av, er tað landið, ið eigur tørn, ið yvirtekur formansskapin.

Tað hevur verið mennandi og avbjóðandi at átt ábyrgdina av formansskapinum.

Í Starvsblaðnum, ið kom út í oktobur, vóru fleiri greinar frá og um ráðstevnuna. Afturboðanirnar frá luttakarunum hava verið sera jaligar, bæði viðvíkjandi innihaldi og fyriskipan.

Hvussu arbeiðsgevarar og fakfeløg mæta krøvum frá nýggju ættarliðunum og avbureaúkratisering av almenna geiranum, umframt okkara sáttmálar, vóru høvuðsevnini.

Tá ráðstevnan var av, lat Starvsmannafelagið formansskapin frá sær og SFR í Íslandi yvirtók henda.

Í juni í ár verður so ráðstevnan í Íslandi.



Árliga NTR ráðstevnan var í Finnlandi í júní mánaði 2010. Ráðstevnan í Finnlandi er eisini væl lýst í Starvsblaðnum í októbur.

Eisini henda er afturvendandi táttur á hvørjum ári. Eftir finska formansskapin yvirtók Noreg henda. Tað er nú norska fakfelagið Delta, ið hevur formansskapin og verður skipað fyri árligu ráðstevnuni í juni mánaða nærhendis Bergen.

Nevnd og umsiting hava býtt umboðanina soleiðis, at helvtin luttekur í NSO høpi og hin helvtin luttekur í NTR høpi.

Endi

At enda vil eg ynskja okkum øllum ein góðan aðalfund og eina frálíka 50 ára veitslu.

50 ár eru farin aftur um bak. Mangt er komið av skafti hesi hálvu øldina og vónin er, at Starvsmannafelagið eisini framyvir borgar fyri framburði, so limanna rættindi og kor áhaldandi verða styrkt og ment.